

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 2. Vtrum necessarium fuerit ad reparationem generis humani Verbum
incarnari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Ex *Isaia*, Probatur Primò, Ex cap. 35. v. 4. & 5. *Isaia*: Deus ipse ueniet & saluabit nos; tunc aperientur oculi caecorum, & aures surdorum patebunt. Quo loco esse sermonem de Mesiâ, patet; quia nemo Prophe- tarum illa miracula, quæ ibi recensentur perfecit, præter uerum Mesiâ: neque Iudæi ab aliò illa expectant. Vnde Dominus ut seipsum ostenderet esse Mesiâ, interroganti Ioanni per discipulos suos; Tu quis es? Respondit: Ire & renuntiate Ioanni: Cæci uident, claudi ambulant, surdi audiunt &c. insinuans hunc locum *Isaie*, tamquam certis- simam Mesiæ notam. Vide plura apud Athana- sium libro de Incarnatione Verbi, ultra medium. Cyprian. lib. 2. testimoniorum contra Iudæos cap. 7. Euseb. lib. 6. de Demonstrat. cap. 21: & alios.

Probatur Secundo, *Isaie* cap. 9. v. 6. *Parvulus natus est nobis, & filius datus est nobis. Et factus est principatus eius super humerum eius, id est, erit Rex; & uocabitur nomen eius Admirabilis, Cõsiliarius, Deus, Fortis.* Qui locus etiam efficax est. Nam et si in Hebræo, pro *Deus* sit, *El*, quod etiam interdum idem significat quod *Fortis*, tamen hic non potest ita accipi, quia sequitur *Gibbor*, quod est *Fortis*; unde hic significat uerè Deum: sicut *Isaie* c. 10. v. 21. quando dicit reliquias *Israël* conuertendas ad Deum *Fortem*, ibi etiam est *El Gibbor*.

Probatur Tertio, Ex *Isaie* cap. 52. uers. 6. *Propter hoc sciet populus meus nomen meum in die illa, quia ego ipse qui loquebar: ecce adsum; id est, adero præfens, more Prophetico. Vbi certum est loqui uerum Deum, nam uocat *Israël*, populû suum. Hunc autem Deum esse Mesiâ; patet, quia toto illo capite narratur fructus aduentus eius. Neque potest exponi ipsum adfuturum metapho- ricè, scilicet per efficaciam siue energiam; quia dicit seipsum adfuturum, qui ante loquebatur per Prophetas; & per se redempturum populû suum.*

Probatur Quarto, Ex *Michæa* cap. 5. uers. 2. *Tu Bethlehem Ephrata, paruulus es in milibus Iudæ, ex te mihi egredietur qui sit Dominator in *Israël*: & egressus eius a diebus æternitatis.* Vide plura apud Euseb. lib. 5. de Demonstr. Euangelicâ. Et Ba- sil. lib. 4. contra Eunom. Chrysost. hom. Quod *Christus* sit *Deus*, Augustinum lib. 18. de Ciui- tate à cap. 29. usque ad 35. & Lyranum contra Iudæos in fine Glossæ ordinariæ.

Obiectiones Iudæorum facillè dissoluuntur, si quatuor errores ipsorum in exponendis Scripturis, considerentur. Primus est, quod existiment imperium Mesiæ, de quo *Isaie* 2. & *Michæa* 4. & alibi, temporale futurum. Secundus, quod omnes promissiones, quas Mesiæ aduentu nos consecuturos esse Scriptura commemorat, ut Deuteron. 30. Ezechiel. 38. Ioël. 3. & alibi; existiment esse terrenas. De quo uide Origenem lib. 4. *περιερχέν.* cap. 2. Tertius, quod multa metaphoricè dicta, uolunt propriè accipi; ut, *Habitabit lupus cum agno*, *Isaie* c. 11. v. 6. Quartus, quod non distinguant duplicem Mesiæ aduentû, alterum gloriosum, de quo *Malachi* ultimo, & Ezechiel. 38. Vide Irenæum lib. 4. c. 56. Quibus erroribus ita sunt impliciti, ut nullam propè Scripturæ partem rectè intelligant. quò fit, ut ab eorum expositionibus diligentissimè sit cauendum.

ARTICVLVS I I

Vtrum necessarium fuerit ad reparationem generis humani Verbum Incarnari?

Respondet D. Thomas non fuisse ita neces- sarium, ut sine eo non posset genus huma- num reparari; fuisse tamen necessarium, ut meliùs & conuenientiùs repararetur.

DVBIVM I.

Vtrum Incarnatio Verbi absolute fuerit neces- saria ad humani generis redemptionem?

Respondeo, non fuisse absolute necessariam. Est certa. Ita Doctores in 3. d. 20. & ex- pressè D. Augustinus de agone Christiano c. 11. & lib. 13. de Trinit. c. 10.

Probatur Primò, Quia potuit alijs multis mo- dis hominem reparare, cum eius sapientia & po- tentia, non sint contrãcta ad vnum modum. Nam primò, potuit gratis remittere omnem cul- pam & pœnam: cum enim sit supremus Iudex, potest in exequendâ iustitiâ, & vindicandis pec- catis dispensare; & cum sit absolutus omnium Dominus, nemini faciet iniuriam: neque idcirco lædet iustitiâ; quia non obligatur ut iustitiâ exerceat. Confirmatur. Sicut enim vnusquisque potest donare quod suum est; ita etiam condonare & remittere quod sibi debitum, absque iustitiâ noxâ; Ut rectè Durand. dist. 20. q. 2.

Secundò; Potuit constituere vnum caput hu- mani generis, quod non sit Deus; sed purus ho- mo, vel Angelus; & acceptare eius qualemcum- que satisfactionem. Sicut enim positiua Dei ordi- natione, omnium uoluntates in Adam con- stitutæ fuerunt ad demerendum (non tamen eo fine) ita etiam constitui poterant ad satisfaciendum, ut eius pœnitentia toti humano generi im- putaretur, & ad omnium reconciliationem ac- ceptaretur.

Tertio; Posset, non constituto aliquo capite, à singulis hominibus exigere eam satisfactionem, quam ipsi possent præstare per gratiam præuenien- tem, ipsis ex misericordia concessam; ut iam de facto à peccatoribus.

Sed contra, Obijcitur Primò, ex commenta- rio Ambrosij in c. 9. ad Hebræos in illud uers. 15. *Et ideo noui testamenti mediator est.* Vbi dicitur, tantum fuisse nostrum peccatum, ut saluari non possemus, nisi Vnigenitus Dei Filius moreretur. Similia habet D. Leo, Epist. 8. & Anselm. lib. 1. *Cur Deus homo* cap. 24. & 25. & l. 2. c. 15. 16. & 18.

Respondeo; Isti Patres dicunt fuisse neces- sarium non absolute, sed suppositâ diuinâ ordina- tione & scripturarum promissione; vel certè ut modo conuenientissimo fieret nostra redemptio.

Obijcitur Secundo, Incarnatio Dei, erat mo- dus conuenientissimus ad reparationem generis humani, ut dictum est supra: atqui Deus, cum uult aliquid facere, necessariò uult id, quod est conuenientissimum: ergo si uolebat nos re- parare,

El.

Gibbor.

Ex Mi-
chæa.

21
4. errores
Iudæorum
circa Mes-
siam.

22

23

24

25

parare, debet necessariò id facere per Incarnationem.

Respondeo Negando Minorem, Deus enim non necessariò operatur id, quod in se, aut rebus creatis, aut etiam eius bonitati est convenientissimum. Quod patet, quia convenientissimum fuit facere mundum, & in eo homines & Angelos, & hos ad suæ gloriæ communionem destinare; nihilominus poterat hæc non facere. Ratio est; tum, quia Deus extra se, nihil necessariò vult; tum, quia potest quibusvis medijs idoneis ad finem sibi propositum uti pro suâ libertate. Facit tamè semper id quod est convenientissimum, non absolutè, sed ad finem propositum, & iuxta modum & mensuram præstitutum. Nihil tamen necessariò facit, quia plura sunt media ad eundem finem; vel certè potest iuxta alium modum & finem operari. Nec obstat quod dicit August. lib. 3. de libero arbitrio cap. 5. *Quidquid tibi verè ratione melius occurrit, scias fecisse Deum, tanquam bonorum omnium conditorem*: Loquitur enim Augustinus de speciebus rerum naturalium, pertinentibus ad huius vniuersi complementum, earumque naturalibus conditionibus: nullam enim speciem rerum prætermittit, & ita vnamquamque in suo gradu fecit, ut melior perfectiorue fieri in conditionibus naturalibus nequeat. Agit enim contra eos, qui dicebant animas quæ peccant, non debuissent fieri; vel certè non sic, ut possent peccare.

D V B I V M. I I.

Vivum ad redimendum hominem satisfactione perfecta Iustitiæ, fuerit Incarnatio Dei necessaria?

26 Respondeo; Ad hunc finem fuisse ad eò necessarium Deum hypostaticè rationali creaturæ vniri, ut nullum aliud medium, per potentiam Dei absolutam fieri possibile. Dico; creaturæ rationali, quia simpliciter non erat necessarium vniri humanæ naturæ; potuisset enim assumere Angelicam, & per illam nos redimere. Convenientissimum tamen fuit vt vniretur humanæ, ob rationes quas hic adfert S. Thomas. Et, vt idem qui offendit, etiam satisfaceret. Est certa & communis Doctorum, partim in 3. dist. 20. partim in 4. dist. 25. Alexander Halensis 3. p. qu. 17. membro 3. & 5. Guil. Altifiodorensis 3. parte Summæ Tract. 1. cap. 8. Anselmus locis supra citatis.

Probatur, Quia nulla creatura poterat Deo perfectè satisfacere pro peccatis hominum; Deus autem hypostaticè vnitus creaturæ rationali, poterat perfectè satisfacere: ergo ad perfectè satisfaciendum pro peccatis, necessarium erat vt Deus creaturam rationalem assumeret. Patet consequentia; quia nullus alius modus restat: Satisfactio enim fieri debet, vel à puro Deo; vel à purâ creaturâ; vel à Deo vnito hypostaticè creaturæ: atqui non potest fieri à puro Deo, vt per se patet. Sed neque à purâ creaturâ, quod

Probatur Primò, Ex Patribus, breuiter tamen quia hæc de recopiosius qu. 19. vbi de meritis & satisfactionibus Christi agemus. Irenæus lib. 3. contra hæreses cap. 20. *Nisi, inquit, homo conuincus fuisset Deo nostro, non potuisset particeps fieri in-*

corruptibilitatis. Athanas. lib. de Incarn. verbi ante medium: *Cum enim Patris sit Verbum, & supra omnes; merito etiam solus omnes recuperare potuit; & idoneus fuit, qui pro omnibus pateretur, ac apud Patrem intercederet.* Basilus in illud Psalm. 48. *Frater non redimit, redimet homo; Non, inquit, homo nudus redimet, sed homo IESVS Christus, quia nullus alius condignum pretium adferre potens erat.* D. Leo serm. 1. de Natiuit. *Nisi enim esset Deus verus, non adferret remedium: & nisi esset homo verus, non praberet exemplum.* Et serm. 4. *Hoc autem (scilicet descendere ad humana) nisi facere dignaretur omnipotens, nulla quemquam species iustitiæ, nulla forma sapientiæ, à captiuitate diaboli, & à profundo æternæ mortis erueret.* S. Agapetus epist. ad Anthimum de duabus naturis in Christo, habetur 2. tom. Concil. *Quæ reconciliatio esse posset, qua humano generi propriaretur Deus, si hominis causam, mediator Dei & hominum, non susceperet?*

Probatur Secundò Ratione. Pro quo Notandum: Passim à Doctoribus requiri quatuor conditiones ad satisfactionem perfectæ iustitiæ. Prima est, vt in ea sit æqualitas; nempe vt tantum restituatur siue honoris siue pecuniæ, quantum est ablatum. Secunda, vt fiat ex bonis proprijs satisfaciens: id est, quæ pleno iure sunt ipsius satisfaciens, ita vt non pendeant assidue ex gratiâ creditoris, cui satisfacit. Tertia, vt fiat ex indebitis; id est, quæ alio titulo, saltem iustitiæ, ei non debentur. Quarta, vt sit quodammodo ad alterum; quia nemo sibi ipsi propriè satisfacit, nisi diuersas personas subeat. De his plura in Quæstione de Merito.

Quarta conditio reperitur quidem satis manifestè in satisfactione creaturæ erga Deum, quia est sufficiens inter eos distinctio. Tertia etiam vt-cumque reperitur; quia etsi creatura opus satisfactorium, & alia omnia, possit Deo debere titulo gratitudinis vel obedientiæ; tamen hi tituli non repugnant satisfactioni iustitiæ: possum enim meo creditori soluere debitum iustitiæ, dando ei id quod debeo, etiam causa gratitudinis, vel ex misericordia, vel ex præcepto Principis, modò non debeam id alio titulo iustitiæ. V.g. Si debeo titulo *mutui*, non possum satisfacere pro eo quod debeo titulo *damni illati*; hi enim sunt distincti tituli iustitiæ, qui necessariò diuersas solutiones exigunt. Sed potissimum deficit prima & secunda conditio in satisfactione creaturæ ad Deum.

Probatur de primâ conditione: Si pura creatura posset satisfacere Deo, ea esset vel ipsamet quæ cecidit, vel alia. Non ea quæ cecidit; nam hæc est inimica; ac proinde omnia illius opera coram Deo, nullius sunt pretij, donec in gratiam redeat; quod suis viribus non potest: ergo &c. Nec etiam illa, quæ non cecidit; v.g. homo, vel Angelus de nouo creatus: quia hic esset vel sine gratiâ, vel cum gratiâ: si sine gratiâ, nullo modo posset satisfacere Deo pro peccato, tum ob alias causas, tum quia peccatum auertit à Deo, non solum vt est finis naturalis; sed &, vt est finis supernaturalis: atqui pura creatura sine gratiâ, non potest seipsam ad Deum, vt finem supernaturalem conuertere, multoquæ minus poterit aliam creaturam conuertere: ergo semper illa auersio remaneret. Quod si esset ornatus gratiâ, posset aliquo modo imperfectè satisfacere, vt docet D. Thomas ad 2. *Opera enim eius haberet quandam in-*

Athanas.

Basilus.

Leo.

Agapetus.

27 Quatuor conditiones ad satisfactionem perfectæ iustitiæ.

28 Satisfactio creaturæ, non esset ab æquali.

dam infinitatem dignitatis; tum ratione obiecti, quod est Deus vt bonum supernaturale; tum ratione principij ad illa mouentis, quod est Spiritus sanctus; vnde non essent omnino inepta, vt à Deo acceptarentur in satisfactionem pro genere humano: tamen essent omnino insufficientia ad iustam & æqualem satisfactionem.

29
Gravitas
offensionis
crefcit ex
dignitate
persona
offensa.

Ratio est, Quia malitia offensionis diuinæ; incomparabiliter est maior; quàm bonitas satisfactionis creaturæ: nam gravitas offensionis crefcit ex dignitate personæ offensa; quia offensio eò est grauior, quò persona offensa est dignior; Sicut contumelia in Regem, grauior est quàm in Comitem: atqui Deus est infinita dignitatis: ergo eius iniuria cenferur infinita. Satisfactionis autem vis & æstimatio crefcit ex dignitate personæ satisfaciens; honor enim est in honorante: atqui persona satisfaciens, est gratiam habeat, est finitæ dignitatis, distans infinite à dignitate Dei: ergo eius satisfactio, non est commensa & æqualis iniuriæ: sed vt sit æqualis; necesse est vt persona satisfaciens sit simpliciter infinite dignitatis, sicut persona offensa; nempe vt æstimatio satisfactionis, tantundem possit crefcere ex personâ satisfaciens, quantum crefcit gravitas offensionis, ex personâ offensa. Confirmatur; Quia per offensionem & contumeliam destruitur quodammodo dignitas personæ, & si non re ipsa, tamen affectu peccantis: per honorem autem eiusdem, non similiter reparatur; honor enim debitus est excellentiæ diuinæ, vnde nihil illi noui præstatur, sed id, quod ipse est, & ipsi debetur: contumelia autem penitus repugnat ipsius dignitati; nam ipsa iam existentem lædit & quodammodo perimit. Quod patet hominum exemplo: Si enim Regem contumeliâ afficias, non satisfacies, eum simili modo honorando; principes enim parui faciunt quòd à subditis honorentur, sed contumeliam ferunt indignissimè.

30
In peccato
Adæ, est
duplex in-
finitudo.

Hinc sequitur, quòd duplex sit infinitudo in peccato Adæ: scilicet, Intensiuua seu potius obiectiua; & extensiuua, quatenus nocet toti posteritati humanæ. Hæc prior, est causa cur non possit à creatura compenari per æqualem satisfactionem: extensiuua enim potest compenari; vt si Deus purum hominem constitueret caput humani generis, & in eius arbitrio omnium hominum voluntates colligeret, sicut fecit in Adamo; tunc illius satisfactio ad infinitos homines posset extendi.

31
Ista satisfactio non
esset ex
proprio.

Probatur quo ad secundam conditionem, quòd satisfactio Creaturæ non possit esse omnino ex proprijs: Nam pura creatura nihil potest habere ita proprium, quin illud assidue pendeat ex gratuito dono Dei: vnde non potest soluere nisi interueniente assiduâ gratiâ. Nam opus quo satisfactio pender assidue ex dono gratiæ, & cooperatione Dei gratuita, ipsi personæ creatæ indebita: secus est in Christo Domino.

32

Dices, peccatum non habet malitiam verè infinitam: ergo poterit compenari per aliquod opus finitæ dignitatis & æstimationis. Patet consequentia; quia omni finito potest dari æquale. Antecedens probatur; nam bonitas actus quæ priuat peccatum, est omnino finita: ergo & ipsum peccatum; quod nihil est aliud, quàm priuatio illius bonitatis. Deinde, sicuti peccatum dicitur habere malitiam infinitam, improprie videlicet

ratione obiecti infiniti, à quo auertit; ita actus charitatis habet bonitatem infinitam, quia conuertit ad bonum infinitum. Ob hoc argumentum Scotus in 3. dist. 20. concedit puram creaturam Deo posse satisfacere ad æqualitatem pro aliquo alio; non tamen pro toto genere humano, nec omnino ex proprijs. Cui videtur assentiri Caietanus hoc loco. Et Ferrariensis lib. 4. contra Gentes in cap. 54. & inclinatur Sotus in 4. dist. 19. quæst. 1. art. 2. ad 1. Sed hæc sententia est omnino falsa; vt communior opinio Doctorum tenet in 3. dist. 20. & in 4. dist. 15. vt alibi ostendemus. Vnde

Respondeo ad argumentum; Etsi malitia peccati physice non sit infinita, tamquam immediata priuatio infiniti boni; tamen æstimatione morali est infinita, non absolute; sed comparatiue; ita vt, nullo bono finito possit compenari. Cuius signum est, tum pœna damni; quæ est priuatio boni simpliciter infiniti; tum pœna fenfus, quæ est durationis infinitæ; sicut & pœna damni: quas pœnas peccatum meretur secundum rigorem iustitiæ: tum quòd Deus oderit plus vnum peccatum mortiferum, quàm amet omnia bona opera iustorum. Patet, Etsi enim quis omnia bona opera omnium electorum fecisset, si tamen postea vel vnum peccatum mortiferum committeret; Deus omnia illa nihil penderet præ isto malo: vnde magis illi displiceret, quàm omnia opera bona placuerint. Patet Ezech. 18. vers. 24. Si auerterit se in istis à iustitia sua, & fecerit iniquitatem secundum omnes abominaciones, quas operari solet impius, nunquid uiuet? omnes iustitias eius, quas fecerat, non recordabuntur.

De hac re vide lib. 13. de Perfect. Diuinis cap. 26. vbi explicatur in quo consistat malitia peccati, & quomodo mereatur pœnam infinitam ipsaque peccati malitia sit infinita comparatiue.

Instabis; Homine faciente poenitentiam, Deus non recordatur peccatorum, vt ibidem dicitur: Ergo poenitentiam pluri facit, quàm peccatum.

Respondeo Negando Consequentiam: Quia hoc fit ratione meritorum Christi, quorum homo fit particeps per poenitentiam; non quòd poenitentia per se pluri sit. Ratio est quam ante diximus: Quia gravitas peccati, vt offensio est, accipitur potissimum ex dignitate offensi: æstimatio autem satisfactionis, vt talis, potissimum ex eo, qui satisfacit; vnde si hic non sit dignitatis infinitæ, satisfactio eius non potest offensionis diuinæ exæquari.

Ad Probationem antecedentis num. 32. factam, Respondeo: Peccatum non tantum priuat bonitate actui intrinsecâ atque morali; sed etiam quodammodo bonitate diuinâ; quatenus eam, quantum in se est, perimit ac tollit; & ideo habet quandam infinitatem. Hinc tamen non efficitur, omnia peccata esse paria, vt volebat Iouinianus; quia in illa infinitate, sunt varij gradus: nam non est in finitas simpliciter, sed comparatiue; nempe respectu siue æstimationis bonorum creatorum; quo modo homo infinitis brutis est præstantior; peccatû enim in ratione mali, est altioris ordinis, quàm opera bona in ratione boni & meriti: nam peccatum habet rationem summi mali. Ex his manet probata prior propositio nostræ rationis num. 26. allatæ, scilicet nullam puram creaturam posse satisfacere secundum perfectam iustitiam pro peccatis generis humani.

Sequitur

Malitia
peccati est
compara-
tium inf-
nitæ.

33
Efficacia
poeniten-
tiæ, est ex
passione
Christi.

34
Etsi pecca-
ta ex se Dei
bonitatem
destruunt,
non tamen
sunt equò
grauiora.

Error Iou-
inianus.

Christus
perfecte
satisfecit
pro homine
lapso.

35

Sequitur nunc altera propositio probanda, nempe Deum hypostaticè vnitum creaturæ rationali, potuisse secundum exactam iustitiam satisfacere.

Probatnr Primò ex Patribus, ad priorem propositionem num. 26. allatis; & ex Doctõribus, qui ferè omnes ita sentiunt in 3. dist. 20. & in 4. dist. 15. docet hoc etiam Ioan. Driedo lib. de captiuitate & redemptione generis humani, tract. 2. cap. 2. §. 4. Andreas Vega. lib. 7. in Concil. Trident. c. 8. Dominicus Soto lib. 3. de natura & gratia cap. 6.

Probatnr Secundò ratione: In Christo enim erat tanta dignitas, quanta in Deo offenso; & res oblata in satisfactionem, erat infiniti pretij. Imò, maior erat honor, qui exhibebatur Deo per Christum; quàm inhonoratio & iniuria illata omnium hominum peccatis. Vnde etiam Deo erat grator, quàm omnium peccata sint illi iniusta. Satisfecit etià ex proprijs, & alijs indebitis: ergo satisfactio erat secundum leges exactæ iustitiæ.

Dices Primò, Christi actiones erant creatæ, & proinde finitæ perfectionis: ergo non erant infiniti pretij, vt possent ad æqualitatem innumeris hominum peccatis rependi. Ob hoc argumentum Scotus in 3. dist. 19. & 20. putat Christi actiones non fuisse ex se sufficientes hominum peccatis exhauriendis; sed solum ex acceptatione diuinâ hanc vim habuisse. Verùm hoc omninò falsum esse ostendimus infra quæst. 19. tract. de merito Christi. Vnde Respondeo; Etsi erant finitæ perfectionis in ratione entis, & actionis perfectionis que realis; tamen erant infinite in ratione meriti & satisfactionis; idque ratione personæ operantis. Nam ratio meriti & satisfactionis, est morale quiddam, non realis conditio operis.

Dices Secundò; Christus alijs titulis debebat omnia sua opera, nempe titulo gratitudinis pro beneficijs à Deo acceptis: ergo tertia conditio deerat. Ob hoc argumentum Durand. in 3. dist. 20. quæst. 2. & in 4. dist. 15. quæst. 1. putat Christi opera, non fuisse sufficientia ex se, ad redimenda omnia peccata; sed solum ex acceptatione diuinâ; in quo consentit cum Scoto, quamuis alio fundamento nitatur. Ratio Durand. est. Quia, inquit, non poterat Christus satisfacere pro beneficijs acceptis, maximè pro gratiâ vnionis; ac proinde non supererat illi quidquâ, quod posset pro hominum peccatis expendere, nisi Deus ex misericordiâ acceptasset. Sed hæc sententia etiam omninò falsa est, vt infra dicitur.

Vnde Respondeo, Christi opera fuisse sufficientia vtrique debito, cum essent infiniti pretij. Deinde, debitum illud gratitudinis, non repugnat debito iustitiæ; vnde per idem opus, vtrique potest satisfieri. Adde, ipsi personæ nullum fuisse collatum beneficium, nisi ratione naturæ humanæ per communicationem idiomatum: vnde ipsa in se non habebat vllam obligationem etiam gratitudinis; ac proinde non impediatur à satisfaciendo.

Dices Tertiò, Si Deus vnitus humanæ naturæ, potuit redimere genus humanum satisfactione perfectæ iustitiæ; ergo etiam non vnitus. Patet consequentia; quia nihil potentie, illi per vnionem accessit.

Respondeo Negando Consequentiam: Etsi enim per vnionem nihil absolutæ potentie ac-

cessit; tamen accessit vt posset tali modo, scilicet, merendo & satisfaciendo; quod in Deum purum cadere nequit: quia requirit naturam creatam, quæ non omne bonum naturaliter contineat.

Dico Secundò, Vt reparatio humani generis, fieret non solum secundum perfectam iustitiam, sed omninò modo conuenientissimo, qui posset inueniri; necessarium erat vt Filius Dei fieret homo. Ita D. Thomas hoc loco. Ratio est: Si enim assumpsisset naturam Angelicam, potuisset quidem redimere satisfactione perfectæ iustitiæ, non tamen alias vtilitates, quæ hic commemorantur, nobis acceruisset. Quas vide apud D. Thomam.

ARTICVLVS III.

Utrum si homo non peccasset, Deus incarnatus fuisset?

Respondet Diuus Thomas negatiuè, Quia vbique sacra Scriptura (intellige & Traditio) rationem huius mysterij ex peccato assignat; nec aliunde potest nobis innotescere: ergo si peccatum non fuisset, Deus incarnatus non fuisset. Circa Responsum ad Secundum, Notanda hæc propositio: Ad perfectionem vniuersi secessit, quod naturali modo creatura ordinetur in Deum, sicut in finem: vbi, per naturalem modum, intellige vires operatiuas, habitus & operationes, siue illæ naturales sint, siue supernaturales. Etsi enim dona gratiæ, quibus Angeli & homines in Deum ordinantur, sint supernaturalia; tamen hæc naturali modo ordinantur in Deum: modus enim naturalis creaturæ tendendi in Deum, est per habitus & operationes, ipsâ potentia naturali, suo naturali influxu concurrente. Ordinatio autem in Deum per vnionem hypostaticam nullo modo est naturalis, quia naturalem modum non imitatur. In Responsum ad Quartum, Nota: Prædestinatio, inquit, præsupponit præsentiam futurorum. Quod intelligi potest, vel de præscientiâ conditionatâ, quæ toti prædestinationi supponitur: vel de præscientiâ absolutâ; quæ non toti, sed parti supponitur: nam prædestinatio vt se extendit ad effectus posteriores, siue gratias Dei, supponit præscientiam priorum; vt patet ex tractatu de Prædestinatione.

Verùm vt hic Articulus meliùs examinetur; Notandum est esse duas de hac re sententias. Prior est, Deum futurum hominem, etsi homo non peccasset; idque ob causas, quæ per se huic mysterio insunt: quia videlicet, Incarnatio Dei, per se conueniens erat bonitati diuinæ; perfectioni vniuersæ creaturæ; & subiectioni, exaltationique generis humani, vt dictum est art. 1. dub. 1. Hanc tenet Rupertus lib. 13. in Matth. de gloria & honore filij hominis. Et lib. 3. de processione Spiritus sancti cap. 20. Alexander Alenus 3. parte quæst. 2. memb. 13. Albertus in 3. dist. 20. a. 4. Scotus in 3. dist. 7. quæst. 3. & dist. 19. qu. vnica. Dionysius Carthus. in 3. dist. 1. quæst. 2. Inclinat in eadem Albertus Pigius lib. 8. de libero arbit. cap. 10. Ambros. Caterinus opusculo de eximiâ Christi prædestinatione. Ioannes Viguierus in institutionibus Theologicis cap. 20. in principio; & apertius

36

37
Negat D.
Thomas.

38
Quidam
affirmant.

1. Obiectio
Scoti.
Quod
Christi
actiones
essent fini-
tæ per se
suis.

Distingui-
tur.

2. Obiectio
Durandi.
Quod ef-
fens debita
tulo gra-
titudinis.

Refellitur
& explica-
tur.

3. Obiectio
ex absurdo.